

النکته

کتاب تکمیلی عربی دوم دبیرستان

توضیح کامل نکات و قواعد دروس
تست‌های موضوعی با پاسخ‌های تشریحی

قابل استفاده برای دانش‌آموزان و داوطلبان آزمون سراسری دانشگاهها

تدوین : علی اکبر بابائی

بابائی، علی اکبر، ۱۳۴۷-

المکمل (۲): کتاب تکمیلی عربی دوم دبیرستان توضیح کامل نکات و قواعد
دروس تست‌های موضوعی ... / تدوین علی اکبر بابائی . - قزوین:
سایه گستر، ۱۳۸۴
[۱۲۰] ص: جدول.

ISBN: 964-502-093-x. ۱۱۰۰۰ ریال.

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا.

۱. عربی - کتاب‌های درسی - راهنمای آموزشی (متوسطه). ۲. عربی -
آزمون‌ها و تمرین‌ها (متوسطه) الف. عنوان. ب. عنوان: کتاب تکمیلی عربی
دوم دبیرستان: توضیح کامل نکات و قواعد درسی ...

۴۹۲ / ۷۵۰۷۶

۸۲ م ۱۵ ب / PJ ۶۲۰۳

۳۰۱۴۵ - ۸۴ م

کتابخانه ملی ایران

نام کتاب: المکمل (۲)

تدوین: علی اکبر بابائی

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۸۴

طرح جلد: رضا رجبی

حروفچینی و صفحه آرایی: علی اکبر بابائی

لیتوگرافی: سعیدی - قم

چاپ و صحافی: زیتون

انتشارات سایه گستر: قزوین - چهارراه نادری - پلاک ۳۱۰ - طبقه اول

تلفن: ۰۲۸۱-۲۲۳۸۰۳۳-۲۲۳۵۳۰۵

قیمت: ۱۱۰۰۰ ریال

۱۳

پیشگفتار

فصل اول - اعراب و تقسیمات آن

۱۷ ملاحظه کلی

۱۷ اصطلاحات اعراب

۱۸ (۱) اعراب ظاهری (لفظی)

۱۸ الف) اعراب اصلی

۱۹ ب) اعراب فرعی

۱۹ (۱) اسامی مثنی

۲۰ (۲) اسامی جمع مذکر سالم

۲۰ (۳) اسماء خمسہ

۲۲ (۴) اسامی جمع مؤنث سالم

۲۳ (۵) اسامی غیر منصرف

۲۶ (۲) اعراب محلی

۲۷ (۳) اعراب تقدیری

۲۷ (۱) اسامی مقصور

۲۸ (۲) اسامی منقوص

۲۹ (۳) اسامی مضاف به ضمیر یاء متکلم

۳۰ (۴) فعل‌های مضارع معتل ناقص

۳۶ جدول کامل پنج گروه از اسامی دارای اعراب فرعی

۲۶ سؤالات چهارجوابی از فصل اول

۲۸ پاسخ‌های تشریحی سؤالات فصل اول

فصل دوم - وصف و اضافه

- ۴۳ ملاحظه کلی
- ۴۳ (۱) ترکیب وصفی (موصوف + صفت)
- ۴۴ مطابقت موصوف و صفت
- ۴۴ (۱) مطابقت از لحاظ عدد
- ۴۴ (۲) مطابقت از لحاظ جنس
- ۴۴ (۳) مطابقت از لحاظ تعریف و تنکیر
- ۴۵ (۴) مطابقت از لحاظ اعراب
- ۴۷ اقسام نعت
- ۴۷ (۱) نعت مفرد
- ۴۷ (۲) نعت جمله
- ۵۰ (۲) ترکیب اضافی (مضاف + مضاف الیه)
- ۵۰ ویژگی‌های مضاف
- ۵۰ (۱) عدم قبول تنوین
- ۵۰ (۲) عدم قبول «أل»
- ۵۰ (۳) قبول انواع اعراب
- ۵۱ (۴) حذف نون
- ۵۱ ویژگی مضاف الیه
- ۵۲ تقسیم اسم‌ها از لحاظ «اضافه»
- ۵۴ سؤالات چهارجوابی از فصل دوم
- ۵۷ پاسخ‌های تشریحی سؤالات فصل دوم

فصل سوم - اعراب فعل مضارع

- ۶۳ (۱) فعل مضارع مرفوع
- ۶۳ الف) مرفوع با ضمه (اعراب اصلی)
- ۶۳ ب) مرفوع با ثبوت نون (اعراب فرعی)
- ۶۵ (۲) فعل مضارع منصوب
- ۶۵ الف) منصوب با فتحه (اعراب اصلی)
- ۶۵ ب) منصوب با حذف نون (اعراب فرعی)
- ۶۵ أَنْ
- ۶۶ كُنْ
- ۶۷ كَيْ
- ۶۷ إِذَنْ
- ۶۷ حَتَّى
- ۶۸ لَ
- ۶۹ فَ
- ۶۹ (۳) فعل مضارع مجزوم
- ۶۹ الف) مجزوم با سکون (اعراب اصلی)
- ۷۰ ب) مجزوم با حذف نون (اعراب فرعی)
- ۷۰ ج) مجزوم با حذف حرف علة (اعراب فرعی)
- ۷۰ ادوات جزم: الف) گروه اوّل (کَمْ - لَمَّا - لا «ناهیة» - لام «امر»)
- ۷۲ ب) گروه دوم (ادوات شرط)
- ۷۴ سؤالات چهارجوابی از فصل سوم
- ۷۷ پاسخ‌های تشریحی سؤالات فصل سوم

فصل چهارم - معلوم و مجهول

۸۳	 ملاحظه کلی
۸۳	 فعل معلوم
۸۴	 فعل مجهول
۸۴	 الف) فعل ماضی
۸۴	 ب) فعل مضارع
۸۶	 مجهول کردن جمله
۹۰	 موارد استفاده فعل مجهول
۹۱	 سؤالات چهار(جوابی از فصل چهارم)
۹۴	 پاسخ‌های تشریحی سؤالات فصل چهارم

فصل پنجم - نواسخ (افعال ناقصه - حروف مشبّه بالفعل - لا، نفی جنس)

۱۰۱	 ملاحظه کلی
۱۰۱	 تعریف و تقسیمات
۱۰۲	 (۱) افعال ناقصه
۱۰۷	 (۲) حروف مشبّه بالفعل
۱۱۰	 (۳) «لا» نفی جنس
۱۱۲	 سؤالات چهار(جوابی از فصل پنجم)
۱۱۵	 پاسخ‌های تشریحی سؤالات فصل پنجم
۱۱۹	 منابع و مآخذ

کسی گفتار

www.kutab.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
﴿إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾

«ما آن را قرآنی عربی قرار دادیم، باشد که بیندیشید»

(سوره مبارکه زمر، آیه ۳)

حمد و سپاس بی حد و حصر خدایی را که ما را از پیروان مکتب ارزشمند اسلام و از امت خاتم پیامبران قرار داد و توفیق فراگیری زبان قرآن را به ما ارزانی فرمود. آموزش زبان عربی به عنوان کلید فهم آیات قرآنی و متون اسلامی از دیرباز به عنوان اولین گام در جهت بهره‌وری از دریای بیکران فرهنگ دینی و مذهبی، مورد توجه مسلمانان و بویژه ایرانیان بوده و هست.

تأکید اصل شانزدهم قانون اساسی کشور، بر ضرورت تدریس این زبان از آغاز مقطع راهنمایی تا پایان مقطع متوسطه و همچنین سیر پیاپی تغییر و تحولات سازنده در نگارش کتابهای عربی از سوی دفتر برنامه ریزی و تألیف کتب درسی وزارت آموزش و پرورش، همه و همه حکایت از اهمیت فراگیری این درس برای دانش‌آموزان فارسی زبان دارد.

با عنایت به موارد فوق الذکر، از زمانیکه توفیق خدمت به آینده سازان میهن اسلامی و بویژه شیفتگان آموزش زبان وحی نصیب این بنده حقیر گردید و تدریس خود را در دبیرستان‌های مختلف آغاز نمودم، احساس کردم که دانش‌آموزان و داوطلبان شرکت در کنکور سراسری دانشگاهها، برای درک بهتر و عمیق‌تر مفاهیم غامض و نسبتاً دشوار این درس و ارتقاء معلومات خود، علاوه بر مطالب مندرج در کتب درسی به کتابهای «تکمیلی» و کمک درسی نیز احتیاج مبرم دارند.

پس از انتشار کتاب تکمیلی عربی سال اول دبیرستان (المُکْمَل «۱») و استقبال غیر قابل تصور دانش‌آموزان و علاقمندان از آن، انگیزه نهیه و تدوین کتاب تکمیلی عربی سال دوم دبیرستان (المُکْمَل «۲») نیز در این حقیر قوت بیشتری گرفت و همین امر موجب نگارش کتاب حاضر گردید که اینک به زیور طبع آراسته گشته است.

در این مجلد نیز نگارنده علاوه بر بیان نکات دستوری و شرح کامل‌تر قواعد مربوط به کتاب عربی سال دوم، با درج نمونه‌هایی مناسب از جملات مربوط به هر یک از مباحث مطرح شده، دانش‌آموزان و داوطلبان را در بکارگیری «عملی» قواعد در عبارات و متون مختلف راهنمایی کرده و سعی در افزایش توانایی آنها در تشخیص «مقام‌های نحوی» کلمات در جملات نموده است. در پایان هر فصل نیز با ذکر نمونه‌هایی از تست‌های مرتبط با مطالب همان فصل، که عموماً برگرفته از تست‌های کنکور سراسری (بویژه آزمون‌های سالهای اخیر) می‌باشد، دانش‌آموزان و دانش‌پژوهان مستعد را با سؤالات چهارگزینه‌ای این درس در آزمونهای ورود به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و نیز نحوه پاسخگویی به اینگونه سؤالات آشنا ساخته است.

با این وصف، مؤلف ادعا ندارد که کتاب حاضر از هر جهت کامل و از هر عیبی مبرا است. لذا از صاحب‌نظران می‌خواهد که از راهنمایی‌ها و ارشادات خود وی را بی‌بهره نگذارند. در خاتمه لازم می‌دانم که از دانش‌آموز عزیز و ارجمندم آقای رضا رجبی که با جدیت و دقت شایان خود، اینجانب را در انتخاب و تنظیم طرح روی جلد یاری فرمودند، قدردانی و سپاسگزاری نمایم.

موفقیت‌های روزافزون همگان، بویژه خدمتگزاران به عرصه علم و فرهنگ را از درگاه پروردگار متعال خواستارم.

علی‌اکبر بابائی

آبان ۱۳۸۴

رمضان المبارک ۱۴۲۶